

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce

Název studijního programu	Učitelství pro střední školy a 2. stupeň základních škol N0114A300106
Název specializace	Základy společenských věd
Typ studia	navazující
Forma studia	prezenční/kombinovaná
Platnost okruhů	zahájené studium 2025/2026

Metodické uchopení

Témata státnicových otázek jsou koncipována jako tzv. okruhy a vycházejí z kurikula pro středoškolské vzdělávání a dokumentu Strategie vzdělávací politiky ČR 2030 +, s přihlédnutím ke Kompetenčnímu rámci absolventa a absolventky učitelství. Deset okruhů pokrývá oblast průřezových témat na pozadí očekávaných kompetencí žáka. Každý z okruhů obsahuje kromě NÁZVU, vymezujícího jeho základní obsah, také VYBRANÁ NÁVODNÁ TÉMATA, která nelze v souvislosti s okruhem pominout.

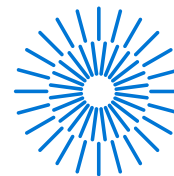
Popis průběhu odborné rozpravy

Kandidát/kandidátka absolvuje třicetiminutovou přípravu nad jedním z vylosovaných okruhů. Z odborných materiálů, odkazujících na učivo a výchovně-vzdělávací cíle, má při přípravě k dispozici znění RVP ZV plus **vlastní seznam literatury**, o němž níže, se kterým bude zkušební komise při odborné rozpravě pracovat.

- A. Odborná rozprava trvá zpravidla cca 30 minut a začíná didaktickou částí, tzv. PRAKTICKÁ ČÁST. V ní kandidát/kandidátka pod vedením přítomného didaktika pojedná o tom, jak chce podle svého odborného úsudku témata okruhů realizovat ve výchovně-vzdělávacím procesu z hlediska:
- Znalostí a dovedností žáka. Tím bude ověřena znalost očekávaných výstupů a promyšlení představy o didaktickém uchopení vzdělávacích cílů vylosovaného okruhu.
  - Hodnot a postojů žáka. Kandidát/kandidátka představí výchovné cíle i možná rizika didaktického uchopení těchto výchovných cílů u vylosovaného okruhu.

V závěru praktické části SZZ bude **představena konkrétněji jedna z výše uvedených realizací výuky, především její struktura, zvolené metody a organizační formy a časový plán**. Kandidát/kandidátka může v rámci této části představit komisi i některé předem připravené konkrétní výukové materiály (pracovní listy, audiovizuální materiál apod.), ovšem pouze ty, se kterými by při konkrétní realizaci této výuky s žáky či studenty pracoval/pracovala. Jiné materiály či přípravy ke zkoušce, které se přímo netýkají práce s žákem, jsou při přípravě na odbornou rozpravu či při rozpravě samotné zapovězeny.

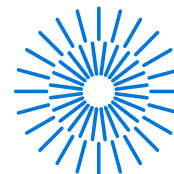
- B. Odborná rozprava pokračuje TEORETICKOU ČÁSTÍ, jejíž stěžejní důraz je kladen na vlastní seznam literatury, započne **zdůvodněním zvolené literatury v souvislosti s vylosovaným okruhem**. Během této části SZZ budou

prověřeny odborné znalosti z oblasti společenských věd či obecně humanitního základu, které se vylosovaného okruhu týkají.

Okruhy

- 1. Žák/yně a jeho/její osobnost**
  - vnitřní svět člověka, osobností rozvoj
  - subjektivita a relativita prožívání lidství v postmoderním myšlení
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině
- 2. Žák/yně jako společenská bytost**
  - podobnost a odlišnost lidí, zásady lidského soužití, vztahy mezi lidmi
  - sociální a kulturní změny, teorie socializace jedince, sociální deviace
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině
- 3. Žák/yně jako demokratický občan/ka**
  - principy demokracie ve vztahu k lidským a občanským právům
  - politický život ve státě, demokratická transformace ČR na dějinné ose
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině
- 4. Žák/yně jako respektující občan/ka**
  - tolerance a respekt, obohacení vlastních hodnot
  - předsudky, stereotypy, identita, interakce a mezilidské vztahy
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině
- 5. Žák/yně mezi kulturami**
  - vztah k vlastní kultuře, odstraňování nepřátelství a předsudků z neznámého
  - fenomén střetu civilizací, proměny soudobého nacionalismu
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině
- 6. Žák/yně ve světě idejí, víry a světonázorů**
  - rozmanitost tradic a hodnot jako příležitost k porozumění
  - náboženský a politický fundamentalismus, fenomén terorismu
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině
- 7. Žák/yně jako solidární občan/ka**
  - rovnoprávné soužití ve světě sociálních nerovností
  - filozofické a etické problémy migrace, antropologické, sociální a psychologické důsledky moderních technologií
  - uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině

8. **Žák/yně v globalizovaném světě**

- sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti světa
- základní přehled teorií mezinárodních vztahů, evropská integrace a euroskepticismus
- uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině

9. **Žák/yně v odpovědnosti k přírodě**

- odpovědný přístup k životnímu prostředí, myšlení versus prožívání světa
- environmentální krize jako střet přírodních a kulturních systémů
- uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině

10. **Žák/yně a jeho/její kritické myšlení**

- vytváření kritického odstupku od mediálních sdělení, společné sdílení i vytváření reality problémy komplexních systémů, zamýšlené a nezamýšlené důsledky jednání
- limity vědy, techniky a politiky, axiomatika a hranice teorie
- uveďte teorie a koncepce, z nichž vycházíte ve své modelové hodině

Literatura

Povinná literatura

Níže uvedené tituly pokrývají základní penzum znalostí oborové problematiky ZSV, související se studiem v tomto studijním programu. Znalost následujících základních titulů se u každého kandidáta/kandidátky předpokládá a členové zkušební komise se na ně mohou v odborné rozpravě kdykoliv odvolat a pracovat s nimi při kladení konkrétních otázek.

Habermas, Jürgen , Shapiro, Ian. *Teorie demokracie dnes*. Praha: Filosofia, 2002. ISBN80-7007-156-7.
Davie, Grace. *Výjimečný případ Evropa: podoby víry v dnešním světě*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2009. ISBN 978-80-7325-192-5.

Drulák, Petr. *Teorie mezinárodních vztahů*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-721-3.

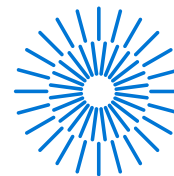
Taylor, Charles. *Multikulturalismus a politika uznání*. Praha: Filosofia, 2001. 80-7007-161-3.

Kasíková, Hana. *Kooperativní učení, kooperativní škola*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0983-6.

Gazda, Jan, Liška, Václav, Marek, Bořivoj. *Kritické myšlení. Dovednost (nejen) pro 21. století*. Nakladatelství P3K: Praha, 2019, ISBN 978-80-87343-88-3.

Vlastní seznam literatury

Studující si připraví vlastní seznam literatury, kterou opravdu prostudoval a zná jak její obsah, tak i způsob využití pro výuku ve vylosovaném okruhu. Seznam obsahuje minimálně deset titulů, totiž ke každému okruhu jeden, může jich být i více. Studující si pro tento svůj seznam vybírá primárně z titulů, které jsou součástí

povinných předmětů tohoto studijního programu. Dále pak seznam doplňuje tituly z literatury (základní a rozšiřující), která je součástí otázek k SZZ v bakalářském stupni.

Tento vlastní seznam literatury odevzdá nejpozději 14 dní před dnem konání SZZ a to emailem na sekretariát KSH.

Obsahová správnost	
Předkládající katedra	Katedra společenských a humanitních věd
Jméno předkladatele	